

Startnotitie

Herziening Omgevingsbeleid

**Regionale Energiestrategie Rotterdam
Den Haag**

April 2026

Inleiding.....	2
Aanleiding.....	2
RES 1.0.....	2
Besluitvorming na RES 1.0	3
Provincie zet milieuonderzoek voort en kan daarmee wijziging omgevingsbeleid onderbouwen .	3
Achtergrond.....	4
Opgave	4
Plangebied.....	5
Proces en aanpak OER-onderzoek	7
Stap 1: selectie potentieel haalbare windlocaties.....	7
Stap 2: beoordeling potentieel haalbare windlocaties	7
Stap 3: ontwikkeling scenario's (alternatieven)	7
Hoe worden de scenario's opgesteld?	8
Stap 4: beoordeling scenario's (alternatieven).....	8
Stap 5: keuze voor het voorkeursalternatief VKA (voorkeursscenario)	8
Advies Commissie mer	8
Stap 6: besluitvorming na het VKA	8
Participatie en communicatie	9
Planning.....	9
Bijlage.....	11

Inleiding

14 juni

Voor u ligt de Startnotitie Herziening Omgevingsbeleid Windenergie RES Rotterdam Den Haag, opgesteld voor het invullen van de RES-ambitie voor windenergie uit de RES 1.0 van de van de energieregio Rotterdam Den Haag (hierna: RES RDH). Deze startnotitie beschrijft de werkwijze en de scope van de herziening van het omgevingsbeleid; het bepaalt de aanpak voor het in beeld brengen van de mogelijke windlocaties binnen de regio.

De energietransitie is een grote maatschappelijke opgave, waarin windenergie een belangrijke rol speelt. Het elektriciteitsverbruik in Zuid-Holland groeit snel door onder andere elektrische auto's, warmtepompen en de verduurzaming van de industrie. Goed ingepaste locaties voor de opwek van windenergie, dicht bij daadwerkelijk verbruik van energie zorgen voor minder druk op het elektriciteitsnet en lagere kosten voor de uitbreiding van energie-infrastructuur. Windenergie levert stroom op momenten dat er minder wordt opgewekt met zonnepanelen, wat zorgt voor een stabielere en betaalbare energievoorziening. Zo draagt windenergie bij aan een betrouwbare, betaalbare en duurzame energievoorziening voor Zuid-Holland. Daarnaast is windenergie belangrijk om de klimaatdoelen te halen. We merken steeds meer van klimaatverandering. Door meer duurzame energie op te wekken, verbruiken we minder gas en kolen. Dat helpt om de uitstoot van CO₂ te verminderen.

In het coalitieakkoord van 2023 – 2027 is vastgelegd dat de afspraken van de RES-regio's over de opwek van duurzame energie op land ook uitgevoerd zullen worden. Nu komt het aan op realisatie.

De provincie heeft de aanpak voor dit proces in deze startnotitie op hoofdlijnen uitgewerkt. Van belang is de samenwerking met de RES-regio en gemeenten. In deze startnotitie beschrijven we een procesaanpak. Ook beschrijven we de manier waarop de omgeving bij de planuitwerking wordt betrokken (participatie) en hoe hierover wordt gecommuniceerd (communicatie).

Op grond van de Omgevingswet worden de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening vastgesteld door Provinciale Staten en het Omgevingsprogramma door Gedeputeerde Staten. In de 'Werkwijze procedures Omgevingswet' is vastgelegd dat Gedeputeerde Staten voor wijzigingen van de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening een startnotitie opstellen die ter vaststelling wordt voorgelegd aan Provinciale Staten. De startnotitie van Herziening Omgevingsbeleid Regionale Energiestrategie Rotterdam Den Haag heeft primair betrekking op wijzigingen van de Omgevingsvisie.

Aanleiding

RES 1.0

De provincie Zuid-Holland heeft de verantwoordelijkheid en de bevoegdheid om de opwek van duurzame energie ruimtelijk mogelijk te maken. De provincie werkt daarvoor samen met andere overheden in de RES-regio's. De RES-regio's bestaan uit gemeenten, waterschappen en provincie. De RES-regio's hebben in 2021 elk hun Regionale Energie Strategie 1.0 (RES 1.0) bestuurlijk vastgesteld. Daarin staan onder andere de te behalen doelstellingen voor duurzame opwek. Voor de RES-regio Rotterdam Den Haag is gezamenlijk een bod gedaan van 2,8 TWh tot 3,2 TWh aan hernieuwbare opwek op land in 2030, inclusief het havengebied (Haven Industrieel Complex HIC). In 2021 hebben

de volksvertegenwoordigers van de deelnemende overheden ingestemd met de Regionale Energiestrategie (RES 1.0) Rotterdam Den Haag. Namens de provincie heeft Provinciale Staten de RES 1.0 vastgesteld. Sinds die tijd is, ook in regionaal verband, verder gewerkt aan uitwerking en uitvoering van de RES.

In de RES1.0 zijn regionale keuzes vastgelegd voor de opwekking van duurzame energie en zijn zoekgebieden vastgesteld. Deze zoekgebieden zijn opgenomen in het Provinciale Omgevingsprogramma en deels in de Provinciale Omgevingsverordening. De afspraken uit de RES 1.0 dragen bij aan het provinciale belang zoals verwoord in de Provinciale Omgevingsvisie, beleidsambitie 3 Schone energie voor iedereen. De provinciale doelstelling daarbij is vastgesteld in beleidsdoel 3.1 Energietransitie.

Besluitvorming na RES 1.0

In 2023 hebben de bestuurders van de betrokken 21 gemeenten, waterschappen, en provincie (vertegenwoordigd in het Bestuurlijk Netwerk Energie of BNE) ingestemd met het opstellen van een regionale plan-milieueffectrapportage (plan-MER) voor de RES1.0. Doel was om daarmee locaties te zoeken om te voldoen aan het RES bod. In 2024 is als eerste stap een ontwerp Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) opgesteld¹. In deze concept-NRD uit 2024 was vooraf gekozen voor 8 zoeklocaties voor windenergie.

De Commissie mer reageerde kritisch op deze concept-NRD en de keuze voor 8 locaties. De Commissie mer adviseerde om een andere invulling van het MER te kiezen: *“onderzoek op basis van (technische, harde) belemmeringenkaarten en milieuoverwegingen het **hele** gebied op mogelijkheden voor de ontwikkeling van wind- en zonne-energie en stel op grond daarvan zoekgebieden vast. Dit is nodig om geen kansrijke locaties, nu en in de toekomst, over het hoofd te zien.”*

Ook DCMR constateerde in zijn advies dat in de toenmalige concept-NRD zoeklocaties waren afgevalen, zonder dat navolgbaar en transparant is waarom dat is gebeurd en hoeveel potentie deze zoeklocaties hebben.

Naar aanleiding van deze adviezen is in 2024 het proces door de regio stilgelegd. Daarna heeft de provincie besloten om het milieuonderzoek om te komen tot locaties voor windenergie provinciaal voort te zetten.

Provincie zet milieuonderzoek voort en kan daarmee wijziging omgevingsbeleid onderbouwen

Voortzetten van het proces door de provincie betekent dat de regionale planMER wordt omgezet in een bredere omgevingseffectrapportage (OER). De provincie hanteert deze methodiek als standaard voor planmer-procedures voor haar Omgevingsbeleid en heeft deze dus ook toegepast voor het zoeken naar locaties voor windenergie in de RES-regio's Drechtsteden, Holland Rijnland en Midden-Holland. Voortzetting door de provincie betekent ook dat de provincie bevoegd gezag is en vooralsnog blijft, en daarin zo goed mogelijk de gemeenten meeneemt en afstemming zoekt. Hierover zijn Provinciale Staten geïnformeerd op 10 juni 2025 (PZH-2025-874550645).

Daarmee wordt inhoud gegeven aan beleidsdoel 3.1. van de Omgevingsvisie:

¹ Zie: [139608_24-010.325_rep_final_Notitie van Reikwijdte en Detailniveau.](#)

“De provincie wil het gebruik van fossiele energiebronnen afbouwen en wil toe naar een klimaatneutrale energievoorziening. Het doel is om uiterlijk in 2050 de CO₂-uitstoot volledig te verminderen ten opzichte van 1990, met een tussendoel van 55% vermindering in 2030.

Zuid-Holland stelde in samenwerking met de 7 RES'en (Regionale Energiestrategieën) het doel in 2030 6,3 tot 6,8 TWh zon- en windenergie op te wekken.

In de Omgevingsvisie zijn in 3.1.1 Duurzame opwek elektriciteit verder de volgende beleidskeuzes opgenomen (herziene versie na vaststelling herziening omgevingsbeleid 2025):

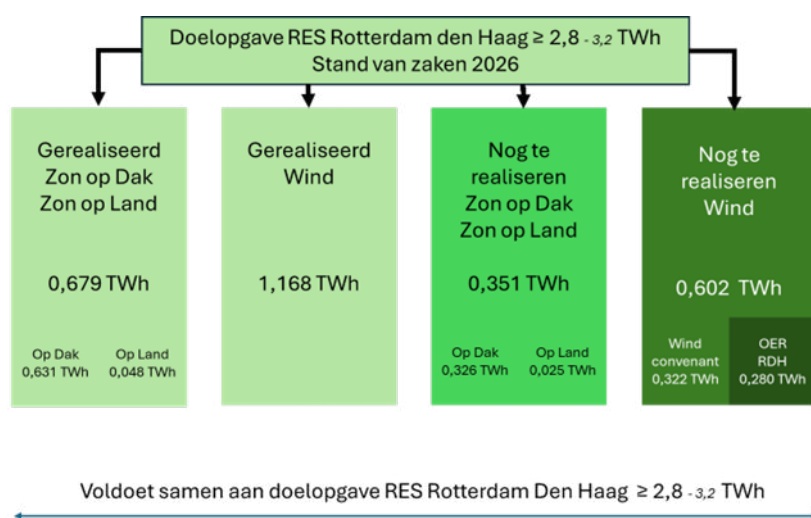
“Om het gezamenlijke doel van uit de Regionale Energie Strategie (RES) te behalen (het opwekken van 6,3-6,8 TWh aan duurzame elektriciteit) wil de provincie meer ruimte bieden aan zonne- en windenergie. Hiermee draagt de provincie bij aan de doelen in de Klimaatwet en de afspraken uit het Klimaatakkoord. Het behalen van het RES-doel draagt ook bij aan haar eigen beleidsdoel om het gebruik van fossiele energiebronnen af te bouwen en toegroeien naar een klimaatneutrale energievoorziening”

Met deze herziening gaat de provinciale Omgevingsvisie worden aangepast. Het OER krijgt een detailniveau waarmee na het wijzigen van de Omgevingsvisie ook een wijziging van de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (ZHOV) kan worden onderbouwd, zodat het onderzoek kan dienen als onderbouwing van een mogelijk besluit in de volgende fase; aanpassing van de Omgevingsverordening. Deze startnotitie en de bijlage (ontwerp Notitie Reikwijdte en Detailniveau) beschrijven de aanpak van dit proces en de betrokkenheid van PS en gemeenten daarbij.

Achtergrond

Opgave

De energieregio RDH heeft in de Regionale Energie Strategie RDH 1.0 (2021) een bod gedaan van 2,8-3,2 TWh jaarlijks op te wekken hernieuwbare elektriciteit in 2030. De opbrengst van duurzame opwek in het havengebied telt daarbij mee. Doel van het OER is om locaties te inventariseren waarmee de regio Rotterdam Den Haag de opgave zo in kan vullen dat de ondergrens van het doel uit de RES 1.0 bereikt wordt (2,8 TWh). Het doel is om binnen de energieregio Rotterdam Den Haag is ruimte te vinden voor de opwek van **0,280 TWh**. Als we naar de ondergrens van 2,8 TWh kijken is de opgave:

Figuur 1: Berekening resterende windopgave RES Rotterdam Den Haag (Bron PBL 2025)

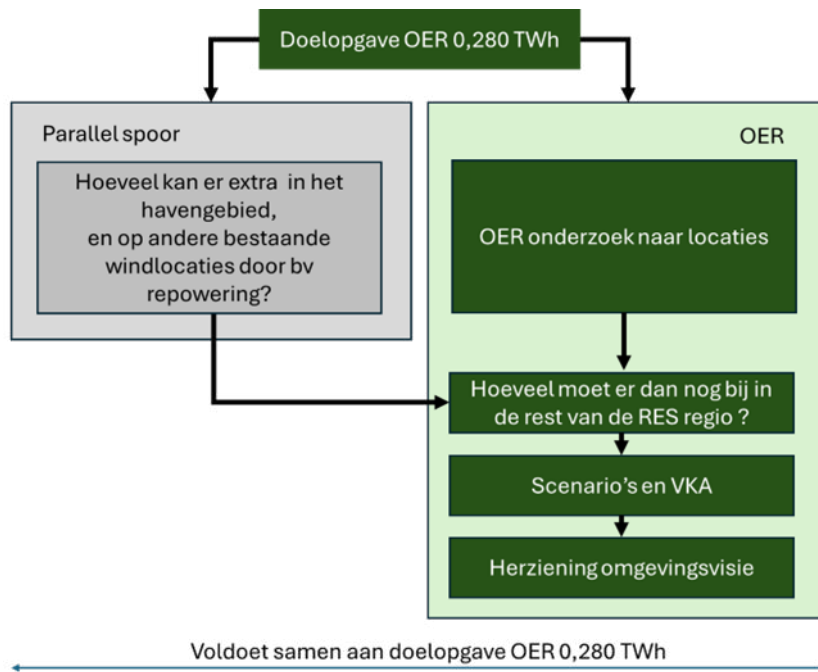
De mogelijkheden voor zonne-energie en warmte vallen buiten de opgave van deze beleidsherziening en dit OER.

Plangebied

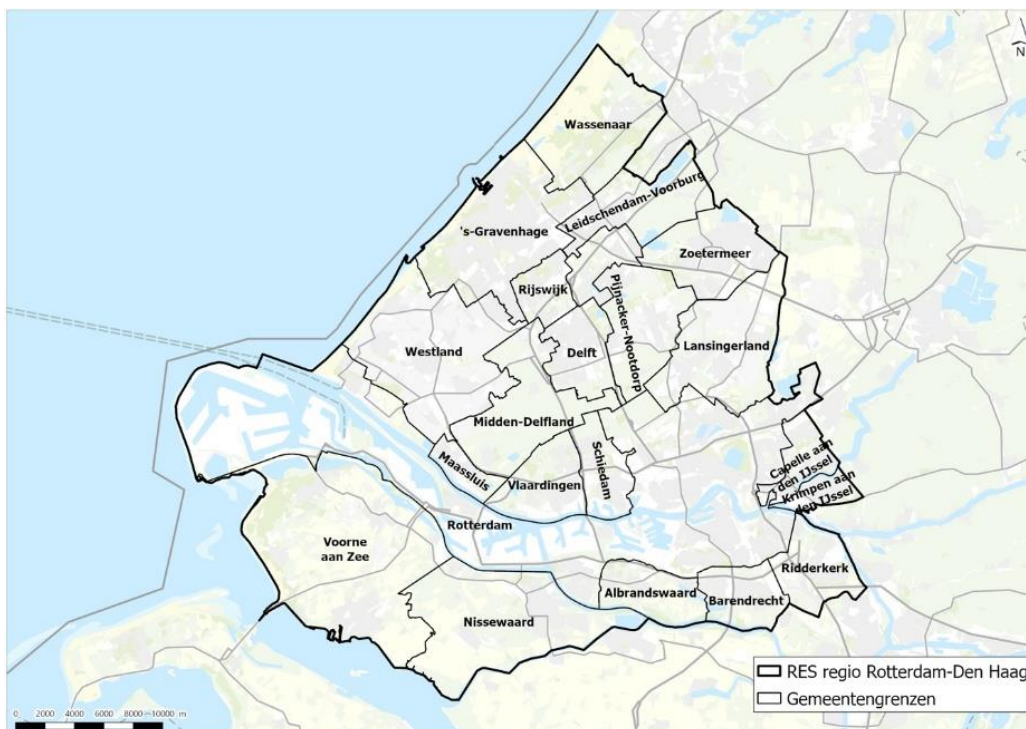
Het plangebied is het gebied van de RES-regio RDH waarbinnen gezocht wordt naar locaties voor windenergie. Figuur 3 laat de RES-regio en de 21 gemeenten daarbinnen zien die samen het plangebied voor het OER vormen.

We hanteren daarbij de volgende uitgangspunten:

- Locaties die al in de Omgevingsverordening zijn opgenomen worden niet opnieuw onderzocht:
 - De Omgevingsverordening hoeft in het havengebied en bij andere windlocaties die al in de Provinciale Omgevingsverordening staan niet te worden aangepast, want daar is al windenergie mogelijk. Daarom vallen het havengebied en bestaande windlocaties buiten scope van de OER RES RDH;
 - De locaties die in het Windconvenant Rotterdamse Stadsregio (hierna: windconvenant) zijn aangewezen. Aangezien deze locaties al in de Omgevingsverordening zijn opgenomen nemen we deze locaties niet mee in het onderzoek. Opwek van wind is hier immers al mogelijk. In het OER wordt ervan uitgegaan dat de in het windconvenant vastgelegde ambitie (150 MW) autonoom en volledig wordt gerealiseerd, met inzet van deze al in de Omgevingsverordening opgenomen locaties;
 - Met inachtneming van de bestuursovereenkomst Lansingerland worden de resultaten uit het MER onderzoek Wind-Lansingerland gebruikt bij de op te stellen scenario's. Het is daarom niet nodig locaties in Lansingerland opnieuw te onderzoeken in het OER.
- We kijken niet alleen naar grootschalige windparken (drie turbines of meer), maar ook de mogelijkheid van plaatsing van één of twee windturbines. Hiervoor wordt gekozen omdat ook kleinschaligere initiatieven kunnen bijdragen aan het behalen van de RES-doelstellingen en omdat hiervoor een toenemende marktvraag ontstaat, onder meer door de ontwikkeling van energiehubs. Bij windlocaties onder de 15 MW berust het bevoegd gezag in principe bij de gemeenten.
- De in het Haven Industrieel Complex (HIC) opgewekte duurzame energie telt mee in de opwek van de RES-regio Rotterdam Den Haag. Dat betekent dat als er mogelijk méér duurzame energie in het havengebied kan worden opgewekt, door nieuwe turbines of door repowering (vervangen oudere turbines door turbines met meer vermogen) dit mee mag tellen.
- We gaan daarom buiten het OER als parallel spoor onderzoeken of er concrete mogelijkheden zijn om meer elektriciteit op te wekken met grotere en nieuwe windturbines ("repowering").

Figuur 2: proces behalen doelopgave RES RDH

Figuur 3: Energieregio Rotterdam Den Haag met deelnemende gemeenten

Er is een ontwerp Notitie Reikwijdte en Detailniveau (hierna: ontwerp NRD) opgesteld ten behoeve van het OER RES RDH. Het OER brengt de effecten (milieu, ruimtelijk, sociaal en economisch) in beeld van de mogelijke windlocaties binnen de regio. De ontwerp NRD bevat een voorstel voor de onderzoeksagenda en -methode voor het OER. Het OER vormt de grondslag voor een besluit over een voorkeursalternatief door het bevoegd gezag. Het OER onderzoekt de omgevingseffecten van de windenergieopgave in de regio ten behoeve van het behalen van de RES1.0-ambitie. Zon en warmte vallen buiten de scope van het OER.

Proces en aanpak OER-onderzoek

Het OER-proces wordt uitgevoerd in zes stappen. Deze zijn weergegeven in figuur 4. Onder de afbeelding worden de stappen verder toegelicht.

Figuur 4: te doorlopen stappen in het OER

Stap 1: selectie potentieel haalbare windlocaties

Het OER start met het in kaart brengen van de huidige status van het milieu en de kansen en belemmeringen voor windenergie in de gehele RES-regio (het plangebied). We inventariseren eerst op basis van belemmeringen de mogelijkheden in de hele regio.

Gebieden waarvoor geen harde belemmeringen gelden en gebieden waarvoor complexe belemmeringen gelden maar die in het onderzoek toch haalbaar lijken vormen de **potentieel haalbare windlocaties**, die aan het eind van stap 1 worden gespecificeerd. Er wordt nog geen keuze gemaakt uit de haalbare locaties.

Stap 2: beoordeling potentieel haalbare windlocaties

De potentieel haalbare windlocaties worden onderzocht op omgevingseffecten en beoordeeld in het OER. Het beoordelingskader in hoofdstuk 5 van de ontwerp NRD toont welke thema's en criteria onderzocht worden, en met welke methode de onderzoeken uitgevoerd worden.

Stap 3: ontwikkeling scenario's (alternatieven)

Op basis van de onderzoeken worden de potentieel haalbare windlocaties gegroepeerd tot scenario's die verschillende ruimtelijke scenario's representeren, waardoor ze ruimtelijk onderscheidend zijn. Scenario's zijn onderling verschillende maar realistische oplossingen, die voldoen aan de opgave van 280 GWh opwek. Zo kunnen windturbines bijvoorbeeld geconcentreerd of juist verspreid worden geplaatst, kan worden gekozen voor hoge of lage turbines en kunnen locaties variëren van dicht bij de kust of langs snelwegen tot in de polders. Daarnaast kunnen scenario's worden gevormd waarin turbines zo ver mogelijk van natuurgebieden of juist van woonkernen worden gesitueerd.

De scenario's vormen hiermee verschillende mogelijkheden om invulling te geven aan de RES1.0 windopgave. De scenario's dienen niet alleen om te onderzoeken welke effecten ze hebben op bijvoorbeeld natuur, economie of woonkwaliteit, maar ook als belangrijk instrument om via participatie te achterhalen welk scenario, gezien de opgave, het meeste bestuurlijke en maatschappelijke draagvlak geniet.

Hoe worden de scenario's opgesteld?

De scenario's worden samengesteld op basis van vooronderzoek en in samenspraak met RES-partners en experts. De verschillende scenario's worden gepubliceerd, waarna gemeenten en betrokkenen de gelegenheid krijgen om input te leveren, bijvoorbeeld via een digitale consultatie of een fysieke raadpleging.

Het bestuurlijk overleg van de RES-regio RDH (BNE) fungeert als klankbordgroep in het hele herzieningsproces en specifiek bij deze stap.

Stap 4: beoordeling scenario's (alternatieven)

De scenario's worden onderzocht en beoordeeld in het OER. Het beoordelingskader in hoofdstuk 5 van het NRD laten zien welke thema's en criteria onderzocht worden, en met welke methode de onderzoeken uitgevoerd worden.

Voorafgaand aan de keuze voor een voorkeursalternatief is er, op basis van verschillende scenario's, een intensieve consultatie van alle betrokkenen voorzien. Door alle betrokkenen mogen ook realistische alternatieve scenario's voorgesteld mogen worden, mits die voldoen aan het doelbereik. De scenario's worden daarvoor gepubliceerd en er komt een periode waarbinnen eenieder kan reageren.

Stap 5: keuze voor het voorkeursalternatief VKA (voorkeursscenario)

Op basis van het OER en het participatieproces wordt een voorkeursalternatief opgesteld en als ontwerp wijziging van de Omgevingsvisie door GS vastgesteld en gepubliceerd. Iedereen kan gedurende 6 weken zienswijzen inbrengen. Het concept voorkeursalternatief kan één van de scenario's zijn uit stap 3, een combinatie van meerdere scenario's of een nieuw scenario als blijkt dat uit de participatie overtuigende argumenten naar voren komen. Gemeenten krijgen de gelegenheid om het concept-voorkeursalternatief te bespreken en hierover advies uit te brengen aan de provincie.

Provinciale Staten besluiten over de voorgestelde wijziging van de Omgevingsvisie en nemen daarmee het VKA -al dan niet gewijzigd- over. Met dit besluit van Provinciale Staten worden de locaties van het VKA kaderstellend opgenomen in het provinciale omgevingsbeleid, en is er een grondslag voor het nemen van vervolgstappen zoals het nemen van Projectbesluiten en/of wijziging van de Omgevingsverordening. Het OER is hiermee afgerond.

Advies Commissie mer

De Commissie mer wordt gevraagd een toetsingsadvies te geven na afronding van het OER. De Commissie toetst of het OER volledig, correct en navolgbaar is en of het alle essentiële milieu-informatie bevat die nodig is om de alternatieven goed te kunnen vergelijken en om een weloverwogen besluit over de wijziging van de Omgevingsvisie te nemen.

Stap 6: besluitvorming na het VKA

Aan de gemeenten wordt gevraagd of zij bereid zijn om voor de locaties uit het voorkeursalternatief de vergunningverlening van de provincie over te nemen. Dit kan door middel van een BOPA of een omgevingsplanwijziging.

- Indien de gemeenten hiertoe bereid zijn wordt de Omgevingsverordening gewijzigd om dit mogelijk te maken.
Om te voorkomen dat voor de wijziging van de Omgevingsverordening een nieuwe planMER-procedure moet worden doorlopen zal het OER al worden opgesteld met een detailniveau dat passend is voor de wijziging van de Omgevingsverordening. Ten behoeve van een BOPA of een wijziging van het Omgevingsplan zal door de gemeente afhankelijk van de omvang van de locatie mogelijk een mer-(beoordelings)procedure moeten worden gevolgd.
- Indien gemeenten hiertoe niet bereid zijn, volgt de provincie de procedure voor een Projectbesluit en een wijziging van de Omgevingsverordening.
In het geval van een wijziging van de Omgevingsverordening kan gebruik worden gemaakt van het reeds opgestelde OER, voor de projectbesluitprocedure zal afhankelijk van de omvang van de locatie mogelijk een mer-(beoordelings)procedure moeten worden gevolgd.

In de bijlage worden beide routes verder toegelicht.

Participatie en communicatie

Communicatie en participatie zijn belangrijk bij dit project. We informeren betrokkenen en belanghebbenden bij elke processtap en waar dat zinvol is raadplegen we de omgeving. Van dat laatste is vooral sprake bij het bijdragen aan, het beoordelen van en het reageren op de scenario's. We werken dit verder uit in een participatieplan waarin wordt beschreven hoe en wanneer belanghebbenden kunnen meedenken en bijdragen en hoe die bijdragen worden meegenomen..

Belangrijke momenten zijn:

- Terinzagelegging en zienswijzen ophalen ontwerp-NRD;
- Publicatie potentieel haalbare locaties;
- Scenario's openbaar maken;
- Reacties op scenario's ophalen;
- Zienswijzen indienen naar aanleiding van het VKA op de wijziging van de Omgevingsvisie;
- Voorstellen van initiatiefnemers en energie coöperaties ophalen;
- Gedurende het gehele traject kunnen inwoners en organisaties inspreken tijdens (commissie)vergaderingen van Provinciale Staten.

Planning

De complete globale planning van het OER RES RDH is hieronder weergegeven.

Vaststelling Startnotitie en ontwerp NRD door GS	21 april 2026
Terinzagelegging ONTWERP NRD	4 mei - 14 juni 2026
Statencie EE procedure (verwacht)	20 mei 2026
Statencie EE bespreken (verwacht)	17 juni 2026
Startnotitie vaststellen in PS (verwacht)	8 juli 2026
Milieuonderzoek gereed	Q4 2026
Concept scenario's gereed	Q1 2027
Participatie concept scenario's	Q2-Q3 2027
Voorlopige keuze VKA	Q2-Q3 2027
Ter visie legging wijziging Omgevingsvisie	Q3-Q4 2027
Definitieve keuze VKA en vaststellen wijziging Omgevingsvisie in PS, afronding OER (verwacht)	Q1 2028

Projectbesluiten nemen vanaf	Q4 2028
Of Omgevingsverordening provincie	Q4 2028
en eventueel BOPA besluiten gemeenten vanaf	Q4 2029

Bijlage

Besluitvorming door gemeenten

Voor locaties met een windvermogen groter dan 15 MW waarvoor gemeenten aangeven het bevoegd gezag te willen zijn, draagt de provincie het bevoegd gezag over aan de gemeente. Het verdere proces verloopt dan als volgt:

- 1 de provincie draagt het bevoegd gezag over aan de gemeente;
- 2 de provincie rondt het OER af en past de Omgevingsverordening aan;
- 3 een initiatiefnemer kán een aanvraag voor de omgevingsvergunning indienen met een project-mer-beoordeling;
- 4 de gemeente start met de voorbereiding van een omgevingsplanwijziging of BOPA;
- 5 de gemeente neemt een besluit over omgevingsplanwijziging of BOPA;
- 6 de gemeente verleent de omgevingsvergunningen.

Besluitvorming door de provincie

Voor locaties met een windvermogen >15 MW waarvoor gemeenten hebben aangegeven het bevoegd gezag niet op zich te nemen, en waar de provincie het project op basis van het voorkeursalternatief noodzakelijk acht, zijn de GS (bij een projectbesluit) of de PS (bij herziening Omgevingsverordening) van de provincie Zuid-Holland bevoegd gezag. Het verdere proces verloopt dan als volgt:

Initiatiefnemer aanwezig

- 1 het OER wordt afgerond en GS bereiden het projectbesluit(en) voor;
- 2 een project-MER of -beoordeling onderdeel van het projectbesluit;
- 3 GS nemen de projectbesluiten. De omgevingsvergunningen hierin desgewenst worden meegenomen;
- 4 komt een initiatiefnemer pas later in beeld, dan volgt na het projectbesluit een aparte procedure voor de omgevingsvergunningen op basis van een project-MER of -beoordeling. GS kunnen het verlenen van de omgevingsvergunningen vastleggen in een projectbesluit. De omgevingsvergunningen kunnen ook door de gemeente worden verleend, indien de gemeente daarvoor kiest en de provincie daarmee instemt.

Geen initiatiefnemer aanwezig

- 1 het OER wordt afgerond en GS bereiden een wijziging van de Omgevingsverordening voor.